

Dk. 103 expanded its hood. -7 To display, manifest, make visible, cause; तिस्रभिस्त्वमवस्थाभिर्महिमानमुदीरयन् Ku. 2. 6; Śi. 11. 7. -8 To bring about, effect; विधिने-
वार्थमुदीरितं प्रयत्नः Ki. 13. 28. -9 To rouse, excite, stimulate; उदीरितेन्द्रियः Ku. 4. 41; समुत्पपाताथ सदस्युदीरितो द्विजातिमुख्यै-
र्हविषेव पावकः Rām. 5. 47. 2; लोभात्क्रोधः प्रभवति परदोषैरुदीर्यते Mb. 12. 163. 7. -pass. 1 To be cast or thrown
upwards, excited, uttered &c. -2 To sound. -3 To issue forth.

उदीरणम् 1 Utterance, pronunciation, expression; उद्घातः प्रणवो यासां न्यायैस्त्रिभिर्हरिणम् Ku. 2. 12. -2 Speaking, saying. -3 Throwing, discharging (as a missile).

उदीर्ण *p. p.* [ईर-क्] 1 Grown, ascended, risen, produced, caused; तारोदीर्णमैवनादं व्रजन्तः Śi. 18. 37. -2 Puffed up, elated, grown haughty; स हि देवैरुदीर्णस्य रावणस्य वधाधिभिः । भवल्लब्धवरोदीर्णस्तारकाख्यो महासुरः ॥ Ku. 2. 32. -3 Excited, stimulated, roused; उदीर्णरागप्रतिरोधकं जनैः Śi. 1. 32; Dk. 43, 47. -4 Increased, intense. -5 Generous, great; excellent. -6 Uttered, pronounced; अनुदीर्ण-
वर्णनिष्ठुतार्थमाह्वयत् Śi. 13. 42. -7 Ready, strung; धन्वा U. 5. 11. -र्णः N. of Viṣṇu. -Comp. -दीधिति *a.* intensely bright. -वेग *a.* violent, impetuous in its course (as a torrent); महीतलात्केचिदुदीर्णवेगाः Rām. 5. 61. 18.

उदीषित *a.* Risen, elevated.

उदुम्बरः See उडुम्बर. Threshold; विद्रुमोदुम्बरद्वारैर्वै-
दूर्यस्तम्भपङ्क्तिभिः Bhāg. 9. 11. 32. °मशक = कूपमण्डक q. v.

उदुम्बल *a.* Ved. Mighty, of extended power (उरुबल).
उपेषन्तमुदुम्बलम् Av. 8. 6. 17. -लः The fig-tree.

उदुष्ट *a.* Ved. Red.

उदूखल = उलूखल q. v.

उदृच् *f.* [उरुष्ठा ऋक्] 1 An excellent Rik. -2 Future time. -3 Remainder, conclusion, end. -4 Prosperity, rise.

उदे *P.* [उद्-आ-इ II. P.] To go up, rise, arise from, come up; Rv. 6. 51. 1; स ह प्रातः समाग उदेयाय Ch. Up. 5. 3. 6.

उदेयिवस् *a.* Produced, originated, born; सख उदेयिवा-
न्सात्वतां कुले Bhāg. 10. 31. 4.

उदेजय *a.* Shaking, causing to tremble, terrifying; उदेजयान् भूतगणान् न्यषेधोत् Bk. 1. 15. -या *f.* Perturbance; न तं पश्यामि यस्यासौ भवेन् नोदेजया मतेः Bk. 5. 21.

उदोजस् *a.* Very powerful, violent (Ved.). स्तनयदमा रमसा उदोजसः Rv. 5. 54. 3.

उद्गद्गदिका *f.* Sobbing; K.

उद्गन्धि *a.* [P. V. 4. 135.] 1 Fragrant; विजृम्भणोद्गन्धिषु कुड्मलेषु R. 16. 47. -2 Having a strong smell (good or bad).

उद्गम् 1 *P.* 1 To rise or go up, ascend (as a star &c.); असहवातोद्गतेणुमण्डला R. 1. 10. v. 1. -2 To shoot up, dart upwards, appear; अचिरोद्गतपङ्कवम् V. 4. 23; R. 6. 18; so उद्गतवृद्धो वसः वयोतिपातोद्गतावतवेपिते Ki. -3 To rise or spring from, proceed, originate, arise; इत्युद्गताः पौरवधूमुखेभ्यः शृण्वन् कथाः R. 7. 16; Amaru. 96. -4 To go out, break out, depart (as life &c.). -5 To be famous or wellknown, spread; उन्नाभ इत्युद्गतामधेयः R. 18. 20.

उद्गत *p. p.* 1 Gone up, risen, ascended. -2 Proceeded forth or from. -3 Gone, departed. -4 Vomited. -ता N. of a metre. -Comp. -असु *a.* deceased, dead.

उद्गतिः *f.* 1 Going up, rising, ascent. -2 Appearance; कुसुम° K. 59; rise, origin. -3 Vomiting.

उद्गमः 1 Going up, rising (of stars); ascent; आज्य-
धूमोद्गमेन Ś. 1. 15. -2 Standing erect (of hair); रोमोद्गमः प्रादुरभूदुमायाः Ku. 7. 77; व्यक्तरोमोद्गमत्वात् M. 4. 1; Amaru. 40. -3 Going out, departure, expiry; as in प्राण°. -4 Birth, production, creation; पारिजातस्योद्गमः Mā. 2; हरिततृणोद्गमशङ्कया मृगीभिः Ki. appearance; फलेन सहकारस्य पुष्पोद्गम इव प्रजाः R. 4. 9; V. 4. 38; भवन्ति नम्रास्तरंभः फलोद्गमैः Bh. 2. 70; कतिपयकुसुमोद्गमः कदम्बः U. 3. 20; so मांस°, पक्ष°, ग्रन्थि° &c.; Amaru. 81; origin, parentage; Mā. 2. -5 Action, vision (of eyes); वारंवारं तिरयति द्यौरुद्गमं बाष्पपूरः Mā. 1. 35. -6 Projection, elevation; पयोधरोद्गमाम् Mā. 7. -7 A shoot (of a plant); हरिततृणो-
द्गमशङ्कया मृगीभिः Ki. 5. 38. -8 Vomiting, casting up.

उद्गमनम् Rising, becoming visible. आङ् उद्गमने Vart. उद्योतिरुद्गमन इति वक्तव्यम् P. I. 3. 40.

उद्गमनीय *pot. p.* To be gone up or ascended. -यम् A pair of bleached or washed clothes (तस्यादुद्गमनीयं यदौतयोर्वस्त्रयोर्युगम्); धौतोद्गमनीयवासिनी Dk. 42; गृहीतपत्युद्गमनीय-
वस्त्रा Ku. 7. 11 (where Malli. renders उ° by धौतवस्त्रम्, and says युगग्रहणं तु प्रायिकाभिप्रायम् &c; see *ad loc.*).

उद्गल *a.* Raising the neck.

उद्गाढ *a.* Deep, intense, violent, strong, excessive, much; उद्गाढरागेदयाः Mā. 5. 7. 6. 6. -ढम् Excess. -ind. Excessively, extremely.

उद्गाट, उद्गार &c. See under उद्गै, उद्गृ.

उद्गारकमणिः coral.

उद्गुर 6 *Ā.* To raise the voice in a menacing manner, to raise (a weapon, &c.), lift up; Bk.

उद्गूर्ण *p. p.* [गुर-क्] 1 Raised, uplifted, held up; चित्रेण्व्युद्गूर्णा निपतिताश्च प्रहारा दृश्यन्ते Mbh. on P. III. 1. 26. क्रोधोद्गूर्णगदस्य Ve. 6. 12; Śi. 5. 25. -2 Erected, excited. -3 The act of raising a weapon, threatening; उद्गूर्णं प्रथमो दण्डः संस्पृशे तु तदधिः Y. 2. 215.

उद्गृ 6 *P.* 1 To eject, spit out, vomit; उद्गिरतो यद्गुरं कणिनः पुष्पासि परिमलेद्गुरैः Bv. 1. 11; उद्गिरन्निव स्नेहम् Śi. 14. 1.